

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТУРИСТСЬКИХ ДЕСТИНАЦІЙ ЗАСОБАМИ ПРИГОДНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ

Аналізуються ключові аспекти, такі як розвиток унікальної туристичної пропозиції, брендинг, інфраструктура, місцеві спільноти, сталий розвиток, безпека та маркетинг. Акцентується увага на важливості сталого та відповідального підходу до пригодницького туризму. Проаналізовано можливості України для розвитку пригодницького туризму. Визначено, що країна має значні природні ресурси, які можна використовувати для створення різноманітних маршрутів для любителів пригод.

Ключові слова: *пригодницький туризм, позиціонування, туристична пропозиція, сталий розвиток, маркетинг та брендинг.*

Key aspects such as the development of a unique tourism offer, branding, infrastructure, local communities, sustainable development, security and marketing are analyzed. Emphasis is placed on the importance of a sustainable and responsible approach to adventure tourism. The possibilities of Ukraine for the development of adventure tourism have been analyzed. It has been determined that the country has significant natural resources that can be used to create a variety of itineraries for adventure enthusiasts.

Keywords: *adventure tourism, positioning, tourist offer, sustainable development, marketing and branding.*

У сучасному світі туризму, де конкуренція між дестинаціями стає все більш інтенсивною, актуальність позиціонування туристичних місць за допомогою пригодницького туризму набуває особливої актуальності. Це обумовлено зростаючим попитом на унікальні та автентичні подорожі, які б запропонували не тільки нові емоції та враження, але й сталий розвиток місцевих територій. Пригодницький туризм, який передбачає активний відпочинок з елементами ризику, дозволяє дестинаціям виділитися на тлі інших, пропонуючи незабутні враження та особистісне зростання.

Крім того, позиціонування засобами пригодницького туризму не лише залучає цільову аудиторію, але й сприяє розвитку місцевої економіки, збереженню культурної спадщини та природних ресурсів, що є ключовим у контексті глобальних екологічних та соціальних викликів.

Відповідно до визначень Асоціації Пригодницького Туризму [1], пригодницький туризм є видом туристичної активності, який охоплює фізичне заняття, культурний обмін або активності,

здійснені у природному середовищі. Мюллер та Клівер вказують на те, що особливістю пригодницького туризму є його потенціал надавати високий рівень сенсорної стимуляції, що зазвичай досягається через включення фізично вимогливих та дослідницьких елементів в туристичний досвід. У 1995 році, Канадська Комісія з Туризму описала пригодницький туризм як активний відпочинок на відкритому повітрі, який проходить у незвичайних, екзотичних, віддалених або дикій природі, часто включає нетрадиційні способи подорожування та зазвичай пов'язаний з різними рівнями фізичної активності.

Згідно з поглядами Сунг та інших дослідників [2], пригодницький туризм можна описати як комплекс явищ і відносин, що виникають з активної взаємодії між туристичною діяльністю з елементами пригоди та природним оточенням, зазвичай далеко від звичного середовища проживання туриста. Ця діяльність включає в себе елементи ризику, і успіх такого туризму залежить від участі, настрою та організації туристичного досвіду. Організація Об'єднаних Націй з питань туризму (UNWTO) вказує, що пригодницький туризм може бути як внутрішнім, так і міжнародним, і вимагає перебування поза домом хоча б на одну ніч, але загалом не повинен перевищувати одного року.

Пригодницький туризм набирає обертів по всьому світу, особливо у країнах з високо розвиненою туристичною інфраструктурою, таких як США, Канада, Нова Зеландія, Австралія та європейські нації. Ці регіони володіють численними природними парками, гірськими хребтами та великими водними басейнами, що лягають в основу ідеальних умов для пригодницьких подорожей.

Водночас, важливою проблемою для цього сектора є його потенційний вплив на природне середовище. Більшість країн, де активно розвивається пригодницький туризм, впровадили системи регулювань та правил для захисту національних парків та інших природних територій. Контроль за чисельністю туристів та обмеження їхніх активностей є звичними заходами для мінімізації негативного впливу на екосистеми. Наприклад, встановлені ліміти відвідувачів та типів дозволених активностей у деяких національних парках, а туристи мусять дотримуватися правил, які забезпечують збереження природи, запобігають забрудненню та включають заборону відкритого вогню та інші подібні заходи.

Пригодницький туризм в Америці та Європі пропонує активності на свіжому повітрі, включно з екстремальними видами спорту. Завдяки багатству природних ресурсів, від національних парків до гірських вершин, відвідувачі мають унікальну можливість для екстремальних пригод та спостереження за дикою природою. Проте, для збереження природи та безпеки туристів, існують спеціальні правила та обмеження. Туристичні оператори мають отримати відповідні сертифікати та дозволи, а для деяких видів діяльності встановлені вікові та фізичні обмеження.

Для пригодницького туризму в Європі та Азії існують обмеження, направлені на збереження екосистем та безпеку мандрівників. Європейські національні парки та заповідники регулюють доступність деяких територій і діяльностей, таких як риболовля чи збирання рослин. Гімалаї в Азії пропонують широкий спектр активностей від альпінізму до трекінгу, а Тибет і Індонезія відомі своїми унікальними культурами та природними чудесами. Австралія з її багатими ландшафтами також є привабливим напрямком для пригод, від джунглів до морських узбережь. Відвідувачам важливо ознайомитися з місцевими правилами і рекомендаціями для забезпечення безпеки та належного страхування [3].

У світі також існує декілька організацій, які займаються питаннями розвитку пригодницького туризму та його впливу на довкілля. Одна з таких організацій - Міжнародний союз охорони природи (IUCN), який співпрацює з урядами та організаціями з метою збереження біорізноманіття та розвитку екотуризму

В Україні пригодницький туризм розвивається досить швидко, особливо в Карпатах та на Прикарпатті, де мандрівники можуть насолоджуватися гірськими пейзажами та водними ресурсами. Популярність набирають тури на квадроциклах та джипах у степах та лісах. Завдяки багатій природній спадщині, Україна має всі шанси стати провідною країною для активного відпочинку.

Позиціонування України як дестинації для пригодницького туризму активно здійснюється через різноманіття активностей в Карпатах, від гірськолижного спорту до каякінгу. Гуцульщина вабить мандрівників можливостями піших походів та кінних прогулянок, а Національний природний парк «Синевир» та Білогірський національний природний парк пропонують широкий спектр велосипедних та піших маршрутів.

Окрім цього, Кам'янець-Подільський та Острови на Приазовському узбережжі пропонують унікальні можливості для скелелазіння та водних видів спорту. Узбережжя Чорного моря в Одеській області та Дунайський біосферний заповідник запрошують на каное-спорт та рибальство [4].

В Україні існують різні організації, які займаються розвитком екотуризму та пригодницького туризму. Наприклад, Українська асоціація пригодницького туризму та екології (УАПТЕ) допомагає в організації туристичних маршрутів, надає інформацію про природу та історію різних місцевостей, та працює над збереженням природних об'єктів та зменшенням негативного впливу туризму на довкілля.

На нашу думку, ефективна стратегія позиціонування туристичних дестинацій в Україні через пригодницький туризм повинна включати в себе кілька ключових пропозицій. По-перше, важливо розробити унікальну туристичну пропозицію, яка б акцентувала на різноманітності пригодницьких маршрутів, включаючи гірськолижні траси Карпат, каное і рафтинг на бурхливих річках, а також культурний туризм в регіонах з багатою історією та традиціями. По-друге, створення ефективної брендової стратегії та маркетингової кампанії, що відображає унікальний характер українського пригодницького туризму, є вирішальним для залучення міжнародних та місцевих туристів.

Розвиток інфраструктури, який включає модернізацію транспортних засобів, покращення туристичних шляхів та забезпечення безпеки на маршрутах, відіграє критичну роль у підвищенні доступності пригодницьких зон. Також важливим аспектом є залучення місцевих спільнот, які можуть надавати унікальні туристичні послуги, такі як гіді, організація екскурсій та кулінарні майстер-класи, тим самим сприяючи сталому розвитку регіону.

Забезпечення сталості та відповідального підходу до пригодницького туризму, включно з охороною природних ресурсів та культурної спадщини, має стати невід'ємною частиною загальної стратегії. Це передбачає впровадження екологічних стандартів для туристичних операторів та освітніх програм для туристів щодо принципів екотуризму.

Безпека є пріоритетним напрямком, що вимагає чітких процедур і стандартів для усіх видів пригодницької діяльності, а

також створення ефективних систем швидкого реагування на екстрені випадки. Враховуючи все вищезазначене, Україна має всі можливості для створення успішного образу в галузі пригодницького туризму, використовуючи свої неповторні

Отже, позиціонування туристичних дестинацій засобами пригодницького туризму є стратегічно важливим засобом для залучення туристів та підвищення туристичної привабливості регіону. Україна, з її багатими природними ресурсами та культурною різноманітністю, має великий потенціал для розвитку цього сегменту туризму. Ключовими аспектами ефективного позиціонування є розробка унікальних туристичних пропозицій, створення сильного бренду, розвиток інфраструктури, залучення місцевих спільнот, впровадження стандартів сталого розвитку та забезпечення безпеки.

Враховуючи зростаючий світовий інтерес до пригодницького туризму, Україна може використати свої природні ландшафти та культурні особливості для просування як національного, так і міжнародного туризму. Створення інтегрованих маркетингових кампаній та співпраця з туристичними операторами може допомогти в позиціонуванні України як привабливого напрямку для пригодницького туризму, забезпечуючи при цьому сталий розвиток і збереження унікальної природи та культури країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Adventure Travel Trade Association.URL:<https://www.adventuretravel.biz/> (дата звернення: 05.11.2023)
2. 2.Education portal Tourism notes URL: https://tourismnotes.com/adventure-tourism/#google_vignette (дата звернення: 05.11.2023)
3. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. К.: Знання, 2011. 334 с.
4. Особливості розвитку ринку туристичних послуг України під впливом COVID-19 та карантинних обмежень: монографія / Г. О. Горіна, С. Р. Бабушко, Л. В. Безкоровайна, Г. А. Богатирьова та ін.; наук. ред. Г. О. Горіна. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2021. 135 с. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/2254/> (дата звернення: 05.11.2023)